

је се додирују кршни отсек и флишна падина, тако је повољна за насељавање, да је на њој увек морало бити села. Она су, са својим посебним функцијама, могла постојати и пре XVI века, у исто доба када и обалска насеља, и поред њих.

Б. Ж. Милојевић

Franjo Baš: Protestanti v Prekmurju, z 1 karto. (Geografski Vestnik, 1929/30, s. 78—92).

Pisac daje prvi iscrpan raspored konfesija u ovom kraju, utvrđujući istoriske, a posebice geografske i ekonomske momente, koji su bili od uticaja na ovaj raspored. Svih protestanata u Prekmurju bilo je 1921. godine 24.603. Najviše ih ima u srednjem i istočnom delu Goričke — tako se zove brdoviti, severni deo ove oblasti — te u ravnici do Murske Sobotice. Zanimljiva je konstatacija, da verispovest i nacionalitet u Prekmurju nisu gotovo ni u kakvoj međusobnoj vezi. Između katoličkih i protestantskih seoskih kuća razlika je u tome, što zidove protestantskih soba krase, u mesto slika katoličkih svetaca, slike protestantskih duhovnih i svetskih vođa iz doba Reformacije.

V. Bohinec

Милан Карановић: Неколике велике породичне задруге у Босни и Херцеговини. II. Породична задруга Теодосија Јовановића у Осату. (Гласник Земаљског Музеја у Босни и Херцеговини, XLII (1930), II свеска, стр. 132—154).

После опширног описа села Црвице те куће и зграда поменуте задруге, К. саопштава податке о пореклу тог рода (који је пореклом од Косова или из Херцеговине). Из Осата су поједини делови тог рода селили у разна места по Србији и другде по Босни. У засебном одељку су поименце побројани сви живи и помрли чланови задруге. Задруга има непокретне и покретне имовине, а у свакој врсти има заједничке својине, кућног или кућевног, и осопца или осопског, али се сва земља, кућевна и осопска, заједнички обрађује. У даљим одељцима је описана организација задруге и живот у њој. Преко

лета готово сви мушкарци одлазе на „мајсторију“ у Србију, па је опширно описано раније и садање кретање на „мајсторију“ Осаћана уопште. На крају су изложене промене у задружном животу у Осату, извршене у току последњих деценија.

Мил. С. Филиповић

Владислав Скарин: Попис босанских спахија из 1123 (1711) године. (Гласник Земаљског Музеја у Босни и Херцеговини, XLII (1930), II свеска, стр. 1—99).

У уводу је, на првом месту, кратак опис списка, у ком су пописане босанске спахије које су 1711 године учествовале у руско-турском рату. Затим долази доста опширно излагање, на основи тог пописа и других података, о административној подели Босне у време постанка тог списка (када она захвата и делове Рашке и Мачве), статистика и разматрања о односу зијамета и тимара, а затим г. Скарин редом говори о сваком имену нахије и жупе из пописа, без обзира да ли је сачувано или не до данас. У тексту, који се саопштава цео у преводу, стварно у транскрипцији (јер садржи готово једино имена и бројке), имена села изнета су и писана ћирилицом и оригиналним турским словима. Због обилатог материјала, саопштени извор је од знатне вредности за историско-географске и антропогеографске студије, а увод г. Скаринга чини га лако приступачним и употребљивим.

Мил. С. Филиповић

Trgovačka i obrtnička komora u Splitu: Pomorska statistika Kraljevine Jugoslavije za godinu 1930. Split 1930, s. 1—104.

Od 1925 godine izdaje komora po jednu svesku pomorske statistike, povećavajući u svakoj sledećoj statistički materijal, Prva sveska, koja je obuhvatila trogodište 1922—25, iznosila je svega 40 strana, i u njoj su izneseni podaci za svaku godinu, zasebno sređeni u pet rubrika. Poslednja sveska od 1930 god. ima 125 strana, a statistički material o našem privrednom životu na moru sređen je u osam rubrika. Iz ovoga se već vidi,

kako se je u poslednjim sveskama ove važne publikacije povećao statistički material kao i broj rubrika, da bi podaci bili što pregledniji i jasniji.

Sveska za 1930 godinu daje lep pregled celokupnog našeg pomorskog saobraćaja robnog i putničkog. Kod pojedinih glavnih luka iznosi se pregled za većinu poratnih godina i jednu predratnu, da bi se videle ratne posledice i njihovo popravljanje u daljim poratnim godinama. Veoma je važna rubrika o prometu robe, koju izvozimo ili uvozimo, kao i rubrika zemalja iz kojih se izvozi i u koje uvozimo: ova rubrika pokazuje da je interesna sfera naše zemlje zahvatila sve kontinente i da smo s njima direktno vezani. Statistika je proširena i na promet železničkih stanica u našim glavnim lukama, jer je ovaj u neposrednoj vezi sa pomorskim saobraćajem. Iznesceni su podaci i o skromnom saobraćaju na Skadarskom Jezeru. Specijalna rubrika posvećena je kretanju naših brodova u stranim morima i lukama; iz toga se vidi uloga našeg brodarstva u svetskom parobrodarskom prometu kao i glavne luke u kojima naši brodovi pristaju. Ribarstvu je posvećena zasebna rubrika.

Ako se pogledaju sve do sada izišle sveske, lepo se vidi napor redaktora, koji nastoje da nađu što jednostavniji i bolji sistem, kojim bi se ovaj važan materijal s uspehom izložio. Kad se uzmu u obzir teškoće, s kojima se izdavači moraju boriti pri prikupljanju materijala, osobito onog iz inostranstva, mora im se odati najveće priznanje. Svakome koga interesuje saobraćajna važnost i privredni život jugoslovenskog primorja i uopšte ekonomski život naše zemlje dobro će doći ove publikacije.

Josip Roglić

Општа државна статистика: Претходни резултати пописа становништва од 31 марта 1931 године у Краљевини Југославији. Државна штампарија Краљевине Југославије, Београд, 1931, цена 20 динара. С. 1—34.

На основи сумарних општинских прегледа, према попису становништва од 31 марта 1931 г., Општа државна ста-

тистика публиковала је *Претходне резултате пописа становништва*. У међувремену од последњег пописа становништва 1921 до овога извршена је нова административна подела земље, те су због тога у горњој публикацији при упоређивању ова два пописа подаци прерачунати на административну поделу која је постојала у доба новог пописа. Али за неке градске општине прерачунавање није било могуће због тога што би сређивање података трајало врло дуго. Овим се и објашњава велики прираштај становништва у неким градским општинама врбаске, приморске, дринске и зетске бановине. За Београд и Нови Сад подаци из 1921 год. прерачунати су према новим атарима и упоређени са пописом од 1921 године.

Ми ћемо овде изнети главне резултате тога пописа и упоредити га са претходним из 1921 год.

Вардарска бановина је по површини највећа и обухвата 38.879 км² са 1.452.967 становника; густина насељености је 42.60 на 1 км². Прираштај становништва за последњих десет година је 241.155, или 19.90%. Највећи прираштај показао се у срезу њевољској (40.76%) а најмањи у срезу босилградској (0.95%). Од градова је Скопље показало највећи прираштај. Његово становништво повећало се за десет година са 24.141, или 59.36%. Према попису од 1921 Скопље је имало 40.666, а према овоме 64.807. Опадање становништва констатује се само у два среза: велешком и неготинском. У срезу велешком становништво је опало за 1.066, или 2.46% док је у срезу неготинском опадање становништва било знатније; овде је становништво опало за 1.912, или 12.89%. Иако ово није велики број опадања становништва за цео срез, ипак се оно осетило, јер цео срез не броји више од 12.916 становника.

Дравска бановина је најмања по површини; велика је 15.936 км², али се по броју становника приближује вардарској. Има 1.120.549 становника, и од последњег пописа од 1921 повећала се за 82.711, или 7.97%. По густини насе-